

Petr Ježil – pedagog a skladatel

* 18. 2. 1951 - † 18. 8. 2023

Petr Zeman

Summary

The article recalls the personality of the recently deceased employee of KHV and later KVV PF UJEP Doc. PhDr. Petr Ježil, Ph.D. (* 18/02/1951 - † 18/08/2023), who in the field of music education was mainly involved in pedagogical work in the field of HV didactics, but also in compositional activities. It provides a brief overview of his work classification and an initial and still incomplete inventory of his work.

Zatímco jsem se letos v létě povaloval u vody, můj dlouholetý kolega Petr Ježil zcela nečekaně opustil naše řady. Navíc, jak to o prázdninách bývá, celá ta nešťastná zpráva v podobě smutečního oznámení čekala v poště a našla si mě tři dny po obřadu. Mohl jsem jen vyjádřit soustrast mailem a díky součinnosti se synem, MUDr. Petrem Ježilem, a na popud Dr. Hány vznikl tento příspěvek. Chtěl bych jím připomenout Petrovu osobnost, i když na celkové hodnocení jeho přínosu hudební výchově je ještě asi brzo.

V akreditačních spisech se o docentu Ježilovi psalo: V pedagogické činnosti klade důraz především na praktické dovednosti. Hudební činnosti chápe jako formu komunikace mezi učitelem a žákem a zasazuje se i o přesahy hudby a hudební výchovy do dalších druhů umění, zvláště do výtvarného, dramatického a literárního.

Na Katedře výchov uměním PF UJEP v Ústí nad Labem vyučoval především didaktiku hudební výchovy, harmonii a předmět Alternativní přesahy HV a zaměstnancem univerzity byl od roku 1994 do února 2019.

Dlouhá léta vedl různé sbory na školách, na nichž působil, pracoval jako sbormistr i s Pěveckým sborem mosteckých učitelů a s Krušnohorským pěveckým sborem, 20 let stál jako sbormistr a umělecký vedoucí v čele Jirkovského dětského sboru (zal. 1946 Jaroslavem Cyrusem), s nímž koncertoval po celé republice i v zahraničí (Itálie, Vatikán, opakovaně Německo, Holandsko, Belgie). V letech 1992 a 1994 získal

na největším evropském festivalu dětských a mládežnických sborů v belgickém Neerpeltu – Europe's muziekfestival voor de Jeugd Neerpelt – 1. cenu summa cum laude. Při této činnosti zúročil i své zkušenosti z aktivního pěveckého působení (Smíšený pěvecký sbor PF v Ústí nad Labem, Krušnohorský pěvecký sbor v Teplicích, Pěvecké sdružení severočeských učitelů v Mostě).

Jak jsem měl možnost poznat Petrovu práci, myslím, že největší radost by mu udělalo, kdyby zůstal v našem povědomí jako autor četných hudebních kompozic. Harmonii a skladbu studoval soukromě u doc. Josefa Pazderky, CSc. (1970-1972), PhDr. Jana Bůžka (1972-1973) a u skladatele Zdeňka Lukáše. Získal několik ocenění v celostátních skladatelských soutěžích a jeho skladby zazněly v řadě zemí (Německo, Belgie, Rakousko, Itálie, Maďarsko, Slovinsko, Holandsko, USA).

Jeho skladatelská činnost zatím nebyla vůbec sumarizována. Z rodiny mám informaci, že se na to jeho syn chystá a že existuje zápisník, který si Petr vedl a do něho si zapisoval skladby zřejmě i s poznámkami o okolnostech jejich vzniku. Ten zápisník prý určitě někde je a určitě se najde. Netroufal jsem si na jeho nalezení naléhat ani spoléhat a dovolil jsem si vytvořit asi dosti neúplný seznam skladeb. Vycházím z našich rozhovorů, obsahu sborového archivu Ústeckého dětského sboru a materiálů, které mi přišly do ruky v průběhu mého působení na katedře. Některé skladby jsem poznal i jako interpret (sbormistr či zpěvák) a některé jsme prováděli dokonce jako premiéry.

Zaměřoval se především na tvorbu vokální:

- **Planá růže** pro soprán a klavír
- **Tři písně** pro hlubší mužský hlas a klavír na slova básníka Li Po
- cyklus písní pro mužský hlas a klavír **Sloky lásky**
- **Ave Maria** pro dětský sbor a housle
- **Dřevěná píšťalka** pro dětský sbor a zobcovou flétnu
- **Tři písně o vodě** pro dětský sbor a orffovské nástroje
- **Pansophia** pro tříhlasý ženský sbor
- **Myší kánony** pro dětské sborečky
- **Písničky za krejcar** – tříhlasé dětské sbory
- **Posměšky** pro dětský sbor a housle
- **Aleluja** pro dětský sbor

- cyklus písní pro dětský sbor a klavír ***Jak mluvit s květinami***
- ***Kolombína*** pro ženský sbor
- ***Jdu kolem krčmy*** pro mužský sbor
- ***Modlitba*** pro mužský sbor
- cyklus smíšených sborů ***Etude for Trees***
- ***Dva tříhlasé sbory na latinské texty***
- ***Chodím v dešti*** pro mužský sbor
- ***Vivat musica*** pro smíšený sbor

- pěstoval i formu melodramu:

- ***Vánoční rozjímání*** – melodram na verše Jitky Badoučkové aj.

- zastoupena je i instrumentální hudba:

- ***Introdukce*** pro smyčce
- ***Konstrukce*** pro klavír
- ***Preludium pro klavír*** pod dojmem z knihy V. Nezvala „Valerie a týden divů“
- klavírní studie podle obrazu Jacksona Pollocka ***Číslo 32***
- ***Fénix*** pro sólové housle
- ***Suita piccola*** per Violino solo
- studie pro klavír podle dřevorytů Františka Kupky
Quatre histories de blanche et noir
- studie pro klavír podle obrazu Wassila Kandinskeho ***Farbstudie***
- ***Mondnacht*** podle obrazu Emila Noldeho
- ***Amorfa. Dvoubarevná fuga*** podle obrazu Františka Kupky
- studie pro klavír podle obrazu Johannese Ittena ***Güttiges Licht***

V průběhu prezentace zazněly následující ukázky:

Ave Maria pro dětský sbor a housle v provedení Ústeckého dětského sboru řízeného prof. Vlastimilem Kobrlem, na housle hrál Vlastimil Kobrle mladší, t.č. první houslista SOČR.

Druhá byla **Kolombína**, čtyřhlasé zpracování Verlainovy básně ze sbírky Písně beze slov. Petr si pohrál se dvěma melodicky tonálně odlišnými motivy a celou skladbu postavil jako jemnou drobnokresbu, evokující hrací strojek s půvabnou tančící Kolombínou. Zpívalo ženské vokální kvarteto For Vox pod vedením Dany Novotné a skladba zazněla ze záznamu Slavnostního koncertu k životnímu jubileu Petra Ježila, který jsme pořádali v Atriu ZUŠ Evy Randové v UL 29. listopadu 2011 (60tiny).

Další ukázkou byla skladba pro mužský čtyřhlas **Jdu kolem krčmy** ze stejného záznamu v provedení mužského vokálního sexteta, které si v době své existence říkalo Consilium. Inspirací zde byl starověký text čínského básníka Wan C', pojednávající o strastech muže, který se nedopatřením ocitne v blízkosti krčmy. Homofonní sazba nabízí ve spojích akordů velmi temné barvy.

Mužský sbor s podobným námětem, ale ne v tak fatálních souvislostech **Modlitba** se opírá o anonymní text ze 16. století a jedná se zřejmě o žakovskou poezii. Pojednává se v něm převážně polyfonním vedením hlasů o tom, jak těžké někdy může být najít cestu domů ke klidu a usmíření.

Poslední ukázka byla instrumentální a dokládala skutečnost, že Petr často nacházel inspiraci ve výtvarném umění. Skladbu **Farbstudie** inspirovanou obrazem Wassila Kandinského měla ve svém repertoáru klavíristka Lucie Žížková.

Zde předkládaný příspěvek chce naznačit všem sbormistrům, že budou-li hledat nějakou zajímavou soudobou skladbu do repertoáru svých sborů, necht' neváhají sáhnout do díla Petra Ježila. Najdou v něm mnoho zajímavých inspirací pro své sbory a nezáleží na jejich obsazení ani úrovni. Vybrat si dokáží začátečníci i profesionálové.

Odkaz na playlist se skladbami Petra Ježila na YouTube:

https://www.youtube.com/playlist?list=PLIS5CJM1XoZFFDTVkFAYqcXrU6C_3rEW2

Résumé

Článek připomíná osobnost nedávno zemřelého pracovníka KHV a později KVVU PF UJEP Doc. PhDr. Petra Ježila, Ph.D. (* 18. 2. 1951 - † 18. 8. 2023), který se v oblasti hudební výchovy zabýval hlavně prací pedagogickou v oblasti didaktiky HV, ale také činností skladatelskou. Přináší stručný přehled jeho pracovního zařazení a prvotní a zatím neúplný soupis jeho tvorby.

Klíčová slova: Petr Ježil; sbormistr; pedagog; skladatel; hudební výchova; sborový zpěv

Key words: Petr Ježil; choirmaster; educationalist; composer; Music; choral singing

PhDr. Petr Zeman, Ph.D. (*1959) je absolventem studia Učitelství pro II. a III. stupeň v oboru český jazyk a hudební výchova. V letech 1983–1991 pracoval jako učitel na základní škole. V roce 1991 nastoupil jako odborný asistent na katedru hudební výchovy PF UJEP v Ústí nad Labem, kde v roce 2001 absolvoval doktorandské studium v oboru Hudební teorie a pedagogika, a v současné době je členem katedry výchov uměním PF UJEP. V roce 1998 začal spolupracovat s Ústeckým dětským sborem jako pomocný sbormistr a od roku 2000 též jako sbormistr hlavního sboru. Od jara 2011 stojí v čele souboru spolu se svou manželkou PhDr. Martinou Zemanovou, Ph.D. V poslední dekádě se věnuje hře na ukulele a snaží se jej uvést do školní praxe.